

Szattuk, halottuk,
olvastuk

Az egyik adalék...

Fogalmam sincs, miért éppen a lelegehetetlenebb időpontban (azaz vasárnap déli 12 órakor, éppen ebédidőben) tűzik műsorra kedvencemet, a Tévemagisztert — de rajtam a tévé műsor-szerkesztői jusst se fognak ki: azért is megnézem.

Legutóbb a közelmúltunk történelmét idéző Adalékok az ÁVO történetéhez című sorozat újabb epizódjának szomorú fehérvári vonatkozásai miatt „ragadtam” a tévé előtt. Bárdy Magda ugyanis Székesfehérvárról származik. Bemutatta a Panoráma című műsor is, ezúttal azonban részletesebben ismerhettük meg döbbenetes életútját. Fialat lányként megjárta az auschwitzi koncentrációs tábort. A vőlegénye a háború alatt meghalt, ezért olyan emberhez ment hozzá, aki éppen a koncentrációs táborban vesztette el a családját: feleségét és két éves kisfiát. Bárdy Magda és a férje szerencsésen túlélte a borzalmakat, visszatért Székesfehérvárra, de egyikük sem sejtette: a „java” még hátravan. Mert azt is megirigyelték tőlük, amiük még megmaradt: a házat, a férj villáját... Koholt vádakkal azokban a szörnyű években nem volt nehéz bárkit börtönbe vetni: Bárdy Magda éveket töltött Kistarcsán, a férjét — kisfia apját — soha nem látta viszont. Az 50-es évek végén kivándorolt Ausztráliába, és igyekezett kinyomozni, mi történt a férjével. A sztori krimibe illő: kiderült, Ausztráliában, nem messze lakik tőle vallatójuk, a férje „eltűnéséről” szóló dokumentum aláírója...

Egyetlen sors, egyetlen „adalék” az ÁVO történetéből, és mi mindent elmond erről az iszonyatos korszakról. És a hazugságokról. Mert a villa (a család elhurcoltatásának árán is) a pártbizottság akkori titkáranak „kellett”. Annak a *Sebes Imrének*, akinek nevét mostanáig egy fehérvári utca viselte... — **gábor** —

Csúcs ez az öröm

„...éppen most tiltották meg a Magyar Rádióknak, legnagyobb örömökre, hogy műveiket közölje, beleértve Esterházy Pétert, de tényleg nem akarom a neveket sorolni. Nagy szívességet tettek a tiltó akciójukkal.” Az idézet, ha valaki nem tudná, Csúcs Lászlónak, a rádió elnöki jogkörrel felruházott úgynevezett alelnökének az MDF zuglói fórumán előadott emlékezetes beszédének talán leginkább figyelemre méltó gyöngyszeme.

Engedelmükkel sorolnék néhány nevet azok közül, akik a felruházott Csúcsnak (és sajátos gondolkodásmódja szerint biztosan nekünk, a nemzet(i)nek is) szívességet tettek: a már említett Esterházyn kívül például Nádas Péter, Csalog Zsolt, **Eörsi István**, Nemes Nagy Agnes, Mándy Iván, Mészöly Miklós, Petri György, Sándor Iván, Szilágyi Akos. Ja, és azóta *Örkény István* örökösei is megtiltották az író műveinek sugárzását a rádióban és a televízióban. Az alelnöki elnököt, kristálytisztá logikáját követve, ez egyenesen újjongással töltheti el, hiszen Örkényről már bizonyára ő is hallott.

Az idézett al-, de felruházott elnöki öröm már-már olyan, mint a Coca-Cola érzés: egyenesen csúcs. Csak az töltheti el szomorúsággal a rádió másodikként is elsőszámú emberét, hogy a felsorolt magyar írók műveit a polcra, esetleg a rádió mellől még leemelhetjük.

Addig, amíg nem történik ez ügyben is valamiféle alelnöki, elnöki stb. intézkedés, letiltják vagy etikai vizsgálat elé állítják a rádió ismert riportereit, és elszórakoznak a Rádiókabaréval. Akinek pedig gusztusa van hozzá, hogy ebben közreműködjön, bizakodhat. Akár Fehérvárról is a csúcsra röppenhet. (sz.z.)

A szabadság méltósága

A Kritika még mindig azon lapok közé tartozik, amelyekre érdemes figyelni. Jelentős érdem ez a mai időkben, amikor sokasodnak a sajtótermékek, de fogyatkozik a mondandók súlya és minősége. A novemberi szám a megszokottnál is tartalmasabb, hosszabb ideig kénytelen az olvasó időzni a folyóirat társaságában. Mindjárt az elején Konrád György fogalmaz meg egy tételt: „Nincs emberi méltóság szellemi szabadság nélkül.” A rendszerváltás dilemmáiról beszél Szalai Erzsébet Antal László közgazdással, **Eörsi István** íróval és Erős Ferenc pszichológussal. Az emberek változásra vágnak címmel készült interjú Kuncze Gáborral ismerős, a szöveg egy része a Népszabadságban is megjelent.

Média és szabadság címmel egy közép-európai konferencia kapcsán tájékozódhatunk milyen fokú a médiák szabadsága a világ eme fertályán. Sükösd Miklós így fogalmaz: „A mikrofon-állványként fungáló riporterek újraszakosodása, a kormányzati pöffeszkedés, a jogi szabályozatlanság s a jogi szürke zónában klienshízlalás, ... meg a kormánypárti médiabirodalom kiépítése nem jó dolog. Most egyrészt világos lett: az élénk diskurzus vágyott helyét Kelet-Európa szerte élénk kormányok foglalták el, s a magyar csak egy szólam a dunai népek férfias kormány-kórusában.” Rendkívül izgalmas és tanulságos A Blahától a Bécsi útig című interjú folytatása Eötvös Pállal, a Népszabadság főszerkesztőjével. Számtalan írást érdemes elolvasni még az utolsó oldalt is, ahol Petri György erről elmélkedik: rabok legyünk vagy szabadok? — **zágoni** —